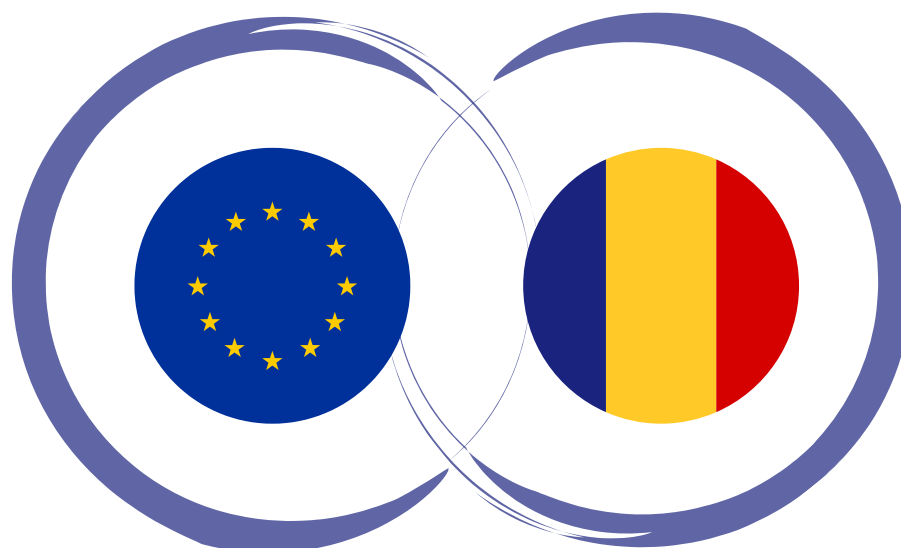

POLITICA de COEZIUNE

#BaniiEuropeniSchimbăVieti

împreună

MATERIAL SUMATIV PRIVIND POLITICA DE COEZIUNE ÎN ROMÂNIA

Acest material a fost elaborat de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Informații suplimentare:

[HTTPS:// FONDURI-UE.RO](https://fonduri-ue.ro)

comunități

Politica de coeziune

În vederea consolidării coeziunii sale economice, sociale și teritoriale, Uniunea Europeană urmărește reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare a diferitelor regiuni și a rămânerii în urmă a regiunilor defavorizate, o atenție deosebită acordându-se zonelor rurale, zonelor afectate de tranziția industrială, precum și regiunilor afectate de dezavantaje naturale sau demografice grave și permanente.

Politica de coeziune este cea mai importantă politică europeană de investiții, în măsură să acționeze local, să mobilizeze resurse și să responsabilizeze, fiind un vector pentru crearea de locuri de muncă, competitivitatea întreprinderilor, creșterea economică, dezvoltarea durabilă și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor, în toate regiunile și orașele din Uniunea Europeană.

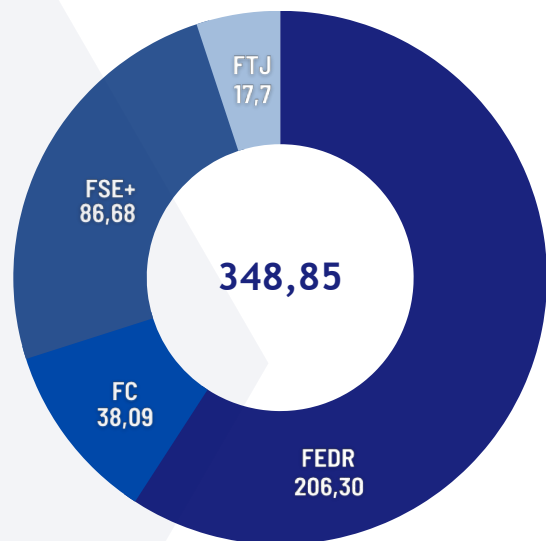
Această Politică acționează ca un catalizator, asigurând cadrul și strategia de investiții necesare îndeplinirii obiectivelor fundamentale ale celor mai importante politici europene care generează creștere, precum educația, ocuparea forței de muncă, energia, protecția mediului, piața unică, cercetarea și inovarea, digitalizarea etc.

Politica de coeziune are potențialul de a fi adaptată rapid și eficace în contextul crizelor, demonstrând un grad esențial de flexibilitate, astfel încât să preîntâmpine o prăbușire a investițiilor publice în statele membre UE și să minimizeze efectele unor astfel de evenimente.

În ultimii ani, Politica de coeziune a dovedit că dispune de flexibilitatea, maturitatea și mecanismele necesare pentru a face față provocărilor multiple de a-și atinge obiectivul principal stabilit prin TFUE, respectiv de a susține o Europă mai favorabilă incluziunii, mai competitivă și mai rezilientă, contribuind în același timp în mod fundamental la abordarea impactului pandemiei de coronavirus și la susținerea dublei tranziții digitale și verzi.

Modelarea economică în ceea ce privește impactul Politicii de coeziune indică faptul că, în 2023, este de așteptat ca PIB-ul pe cap de locuitor să fie cu 2,6% mai mare în regiunile mai puțin dezvoltate, datorită sprijinului acordat prin Politica de coeziune în perioada 2014 - 2020.

Fonduri specifice Politicii de coeziune și alocări bugetare aferente perioadei 2021 - 2027

FONDUL EUROPEAN DE DEZVOLTARE REGIONALĂ (FEDR)

FONDUL DE COEZIUNE (FC)

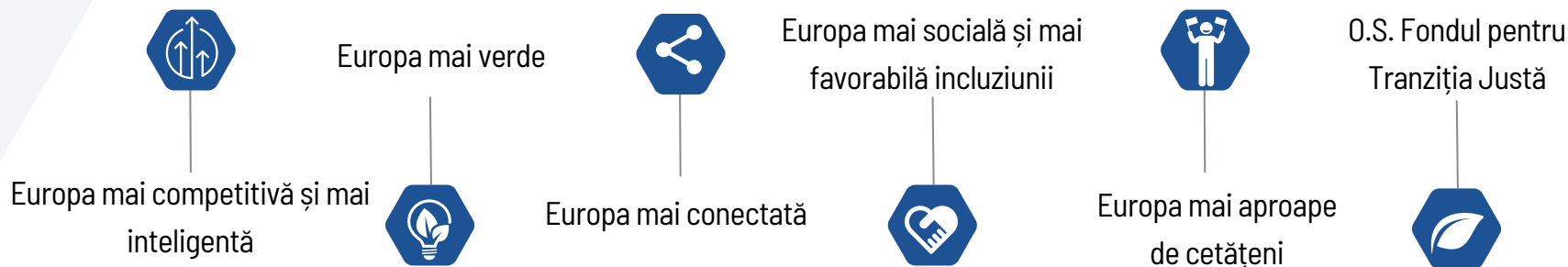
FONDUL SOCIAL EUROPEAN PLUS (FSE+)

FONDUL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ (FTJ)

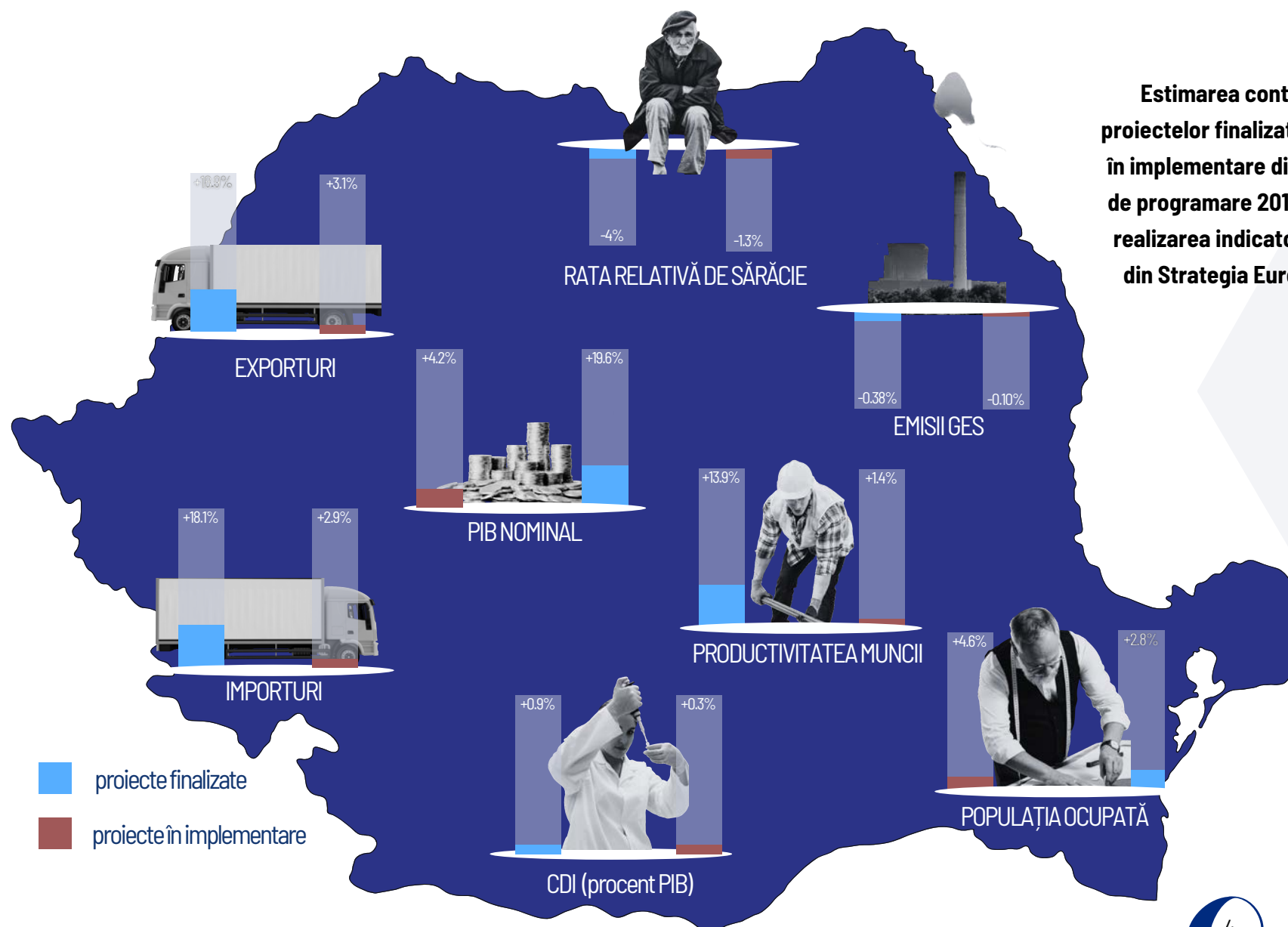
*alocările sunt exprimate în miliarde euro

Obiective de politică:

Impactul fondurilor europene în România (2014 - 2020)

Conform **Primului raport de evaluare a Acordului de Parteneriat 2014 - 2020**, respectiv evaluarea contribuției la coeziunea economică, socială și teritorială, competitivitatea economică a României a înregistrat o tendință pozitivă, cu ritmuri de creștere a PIB la rate peste cele ale UE. Alimentată de absorbția crescută a fondurilor UE, contribuția investițiilor la creșterea PIB a fost pozitivă.

Balanța comercială a arătat că, în pofida creșterii exporturilor, deficitul comercial a crescut, deoarece cererea internă a stimulat intensificarea importurilor.

Domeniul Competitivitate reprezintă un reper de bază al creșterii economice și implicit a nivelului de bunăstare a societății - evoluția PIB a fost crescătoare (58,1%), iar productivitatea muncii a înregistrat o creștere semnificativă (64%).

Domeniul Cercetare-dezvoltare și inovare joacă un rol important în cadrul noilor modele de creștere economică deoarece asigură efectul de multiplicare (spillover). Astfel, cheltuielile CDI au crescut de la 0,38% la 0,47% din PIB.

Ocuparea forței de muncă, prin crearea mai multor locuri de muncă și de mai bună calitate, a fost unul din obiectivele principale ale Strategiei Europa 2020. România a îndeplinit ținta de ocupare asumată (70% din populația de 20-64 ani), iar în ultimii doi ani a depășit acest procent (cu 0,9 puncte procentuale).

Lupta împotriva sărăciei: rata populației expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială a scăzut în perioada 2010 - 2020, ajungând la 30,4%. Rata deprivării materiale severe s-a redus și ea semnificativ de la 30,5% în 2010 la 15,2% în 2020.

Educație și formare: Procentul populației între 30 și 34 de ani cu educație terțiară a ajuns la 26,4% (în 2020), foarte aproape de ținta stabilită de 26,7%.

Rata părăsirii timpurii a educației și formării a avut o tendință de scădere, dar valoarea de 15,6% înregistrată în 2020, era departe de ținta asumată de 11,3%.

Energie, mediu, schimbări climatice: România a depășit angajamentul de a avea o cotă parte de 24% a energiilor regenerabile încă din anul 2014 și s-a menținut peste acest prag.

Ponderea energiei regenerabile în consumul final brut de energie în România a crescut în perioada 2008 - 2019 de la 20,2% la 24,3%, iar emisiile GES s-au situat sub ținta stabilită de România, fapt ce o poziționează printre statele UE cu emisii reduse de GES.

Coeziune teritorială : analiza ratelor de creștere a PIB/locuitor indică un proces de reducere a decalajelor dintre România și UE la toate nivelurile de dezagregare teritorială. Deși există convergență cu media UE pentru toate tipurile de județe, acestea au viteze și timpi de convergență diferiți, în funcție de criteriul „îndepărtarea față de oraș”.

Absorbția fondurilor europene în România

Ulterior aderării la Uniunea Europeană, România a beneficiat de o **finanțare totală netă de 55,7 miliarde euro**, potrivit Balanței Financiare Nete, actualizată și publicată de Ministerul Finanțelor la data de 31 ianuarie 2023. Acest **sold pozitiv** este calculat prin raportarea sumelor totale primite de la Comisia Europeană, în valoare de **82,6 miliarde euro** (compuse din fonduri de pre-aderare, fonduri aferente Cadrului Financiar Multianual 2007-2013, Cadrului Financiar Multianual 2014-2020, Cadrului Financiar Multianual 2021-2027 și Next-Generation EU 2021-2023), la sumele totale ce reprezintă contribuția proprie totală la bugetul UE, conform prevederilor TFUE, în valoare de 26,9 miliarde euro. Astfel, România este un beneficiar net al bugetului comunitar, în condițiile în care **finanțarea totală primită de la CE** este de aproximativ **3 ori mai mare decât contribuția națională** plătită la bugetul UE. Pentru programele operaționale finanțate din **Politica de coeziune și Fondul de Ajutor European pentru cele mai Defavorizate Persoane (FEAD)**, stadiul implementării la data de 28 februarie 2023 poate fi prezentat astfel:

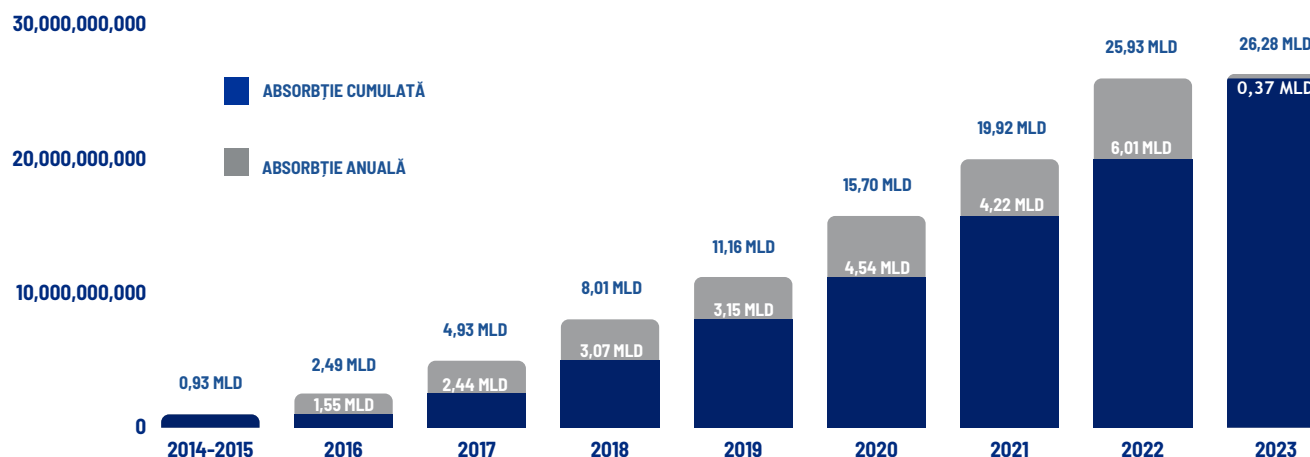
Autoritățile de management au semnat **15.836 contracte** de finanțare cu beneficiarii, cu o valoare totală de aprox. **48,4 mld. euro**:

P0 Infrastructură Mare – 1.805 contracte (22,3 miliarde euro); **P0 Competitivitate** – 2.430 contracte (4,2 miliarde euro); **P0 Asistență Tehnică** – 143 contracte (406 milioane euro); **P0 Capital Uman** – 2.872 contracte (6,4 miliarde euro); **P0 Regional** – 7.662 contracte (13,6 miliarde euro); **P0 Capacitate Administrativă** – 893 contracte (863 milioane euro); **POAD** – 31 contracte (698 milioane euro).

Plățile totale către beneficiari în cadrul contractelor semnate însumează aprox. 20,7 miliarde euro: **P0 Infrastructură Mare** – 8 miliarde euro; **P0 Competitivitate** – 1,8 miliarde euro; **P0 Asistență Tehnică** – 251 milioane euro; **P0 Capital Uman** – 3,6 miliarde euro; **P0 Regional** – 6,2 miliarde euro; **P0 Capacitate Administrativă** – 384 milioane euro; **POAD** – 367 milioane euro.

Sumele solicitate CE sunt de aprox. **17 miliarde euro**, reprezentând o rată curentă a absorbției de aprox. **70% din alocarea UE** aferentă. Din acestea, Comisia Europeană a efectuat rambursări de aprox. 15,1 miliarde euro.

Până în prezent, în cadrul exercițiului financiar 2014 – 2020 nu au fost dezangajate sume aferente programelor operaționale, întrucât valoarea aplicațiilor de plată transmise CE a acoperit necesarul de cheltuieli.

*sumele reprezintă prefinanțări și rambursări de la Comisia Europeană pentru proiectele FESI și FEAD (miliarde de euro)

Oportunități sectoriale (2021 - 2027)

Cercetare, dezvoltare și inovare: facilitatorul unei economii inteligente și inovatoare

- PCDIF
- PR
- PS
- PTJ

Educație: investiții în oameni pentru asigurarea unui capital uman înalt calificat

- PEO
- PCDIF
- PR
- PIDS

Digitalizare: accesul și utilizarea tehnologiilor digitale creează noi oportunități de dezvoltare

- PCDIF
- PR
- PS
- PTJ

Ocuparea forței de muncă: locuri de muncă sustenabile și productive

- PEO
- PIDS
- PTJ
- PS

Mediul de afaceri: întreprinderile - motoarele creșterii economice și creării de locuri de muncă

- PCIDIF
- PR
- PEO
- PTJ
- PDD

Mediul înconjurător și gestionarea riscurilor: tranziție către o economie curată, echitabilă și circulară

- PDD
- PR
- PTJ
- PS
- PT

Energie și schimbări climatice: producție și consum de energie cu emisii reduse de gaze cu efect de seră

- PDD
- PR
- PTJ

Patrimoniu cultural și turism: reafirmarea importanței identității și a specificității locale și regionale

- PCIDIF
- PR

Transporturi: accesibilitatea ca fundament pentru dezvoltarea economică și socială

- PT
- PR
- PTJ

Sănătate: impact multisectorial generând efecte benefice la nivelul societății și economiei

- PS
- PEO
- PR
- PIDS

Incluziune socială: infrastructură și servicii sociale echitabile și favorabile demnității sociale

- PIDS
- PEO
- PS

Programele Operaționale 2014 - 2020

Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)

POIM a finanțat activități din trei sectoare: infrastructură de transport, protecția mediului și managementul riscurilor, energie curată și eficiență energetică. Astfel, POIM a contribuit la îndeplinirea Strategiei UE pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. În plus, POIM s-a concentrat și asupra creșterii durabile facilitate atât printr-o economie bazată pe consum redus de carbon și pe utilizarea energiei verzi, cât și prin intermediul unor moduri de transport prietenoase cu mediul și o întrebuintare mai eficientă a resurselor.

Programul Operațional Capital Uman (POCU)

POCU a finanțat prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane. Intervențiile din cadrul programului, în domenii precum ocuparea forței de muncă, incluziune socială și educație, au facilitat creșterea gradului de coeziune și reducerea disparităților referitoare la dezvoltarea socială și economică a României în raport cu celelalte state membre UE.

Programul Operațional Competitivitate (POC)

POC a răspuns nevoilor și provocărilor legate de nivelul redus al competitivității economice identificat pe tot cuprinsul țării, în special în ceea ce privește sprijinul insuficient acordat până în prezent, Cercetării, Dezvoltării și Inovării (CDI) și infrastructura insuficientă de Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC).

Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)

POAT a avut drept scop dezvoltarea capacității și instrumentelor necesare pentru facilitarea unei coordonări eficiente a intervențiilor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții (FESI). POAT a vizat structuri ale administrației publice care au calitatea de beneficiari FESI și a inclus instruirea pe teme orizontale sau specifice FESI pentru personalul care răspunde sau contribuie la implementarea proiectelor finanțate din aceste fonduri.

Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)

POAD este programul prin care România a accesat Fondul de ajutor european pentru cele mai defavorizate persoane (FEAD). Scopul acestui program îl reprezintă consolidarea coeziunii.

Program Operațional	Alocare Totală mld.euro
 Programul Operațional Infrastructură Mare	10,87
 Programul Operațional Capital Uman	5,33
 Programul Operațional Competitivitate	2,83
 Programul Operațional Asistență Tehnică	0,39
 Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate	0,57
 Programul Operațional Regional	8,39
 Programul Operațional Capacitate Administrativă	0,67
 Programul Național de Dezvoltare Rurală	12,69

Răspunsul Politicii de coeziune la noi provocări

Programul Operațional Regional (POR)

POR a avut ca obiectiv creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA)

POCA a propus crearea unei administrații publice moderne, capabile să faciliteze dezvoltarea socio-economică prin intermediul unor servicii publice competitive, investiții și reglementări de calitate, contribuind astfel la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020. POCA a răspuns nevoilor de investiții în vederea unei eficiente utilizări a resurselor în administrație și a dezvoltării unor proceduri clare, simple și predictibile de funcționare.

Programe de Cooperare Teritorială Europeană (PCTE)

România a participat la 12 programe de cooperare teritorială europeană (PCTE), care au avut ca scop identificarea și soluționarea problemelor transfrontaliere, integrarea comunităților la nivel transfrontalier și dezvoltarea în comun a potențialului unor teritorii situate cu precădere în zona de graniță. Cele 12 programe de cooperare teritorială europeană beneficiază de finanțare europeană prin FEDR, Instrumentul de Asistență pentru Preaderare (IPA II) și Instrumentul European de Vecinătate (ENI).

Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM)

POPAM a susținut în principal creșterea producției în acvacultură și procesare. Fondurile europene au fost direcționate către creșterea profitabilității operatorilor economici, conservarea biodiversității și protecția mediului, menținerea și crearea de locuri de muncă, în special în zonele pescărești.

Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)

Prin PNDR, România a putut accesa fondurile europene provenite din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și a urmărit restructurarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole, gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice, diversificarea activităților economice, crearea de locuri de muncă, precum și dezvoltarea infrastructurii și serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale. Politica de coeziune și-a dovedit flexibilitatea și capacitatea de adaptare și de răspuns de-a lungul timpului, oferind o reacție rapidă la situații și crize neprevăzute.

A. Sprijin pentru combaterea efectelor pandemiei de COVID-19

Prin Inițiativa de investiții pentru răspunsul la coronavirus (CRII), Inițiativa de investiții pentru răspunsul la coronavirus Plus (CRII+) și pachetul REACT-UE au fost aprobate măsuri care au vizat o flexibilitate și o lichiditate suplimentare pentru abordarea de către statele membre UE a pandemiei de COVID-19.

La nivel național, au fost adoptate o serie de măsuri finanțate prin POIM, POCU, POAD și POC și care au constat în principal în:

decontarea cheltuielilor cu echipamente medicale, dispozitive medicale și de protecție medicală, echipamente pentru transport specializat etc;

măsuri de susținere a antreprenoriatului, a structurilor de economie socială și a altor inițiative ale mediului de afaceri, precum și măsuri active de ocupare a forței de muncă;

achiziționarea de echipamente mobile din domeniul tehnologiei informației de tipul tabletelor pentru uz școlar;

sprijinirea IMM-urilor, prin elaborarea și aprobarea unor scheme de ajutor de stat: micro-granturi pentru diferite tipuri de beneficiari cu activitate economică în anumite domenii, granturi pentru capital de lucru, investiții în activități productive.

B. Sprijin pentru cetățenii ucraineni în contextul conflictului armat din Ucraina

La nivel european a fost aprobată modificarea regulamentelor pentru a mobiliza resursele Politicii de coeziune în abordarea consecințelor agresiunii militare a Federației Ruse prin două măsuri, respectiv Acțiunea de coeziune pentru refugiații din Europa (CARE) și Asistență flexibilă pentru teritorii (FAST – CARE).

Prin urmare, resursele financiare identificate din economiile generate la nivelul proiectelor finalizate și/sau care se află în derulare la nivelul Programului Operațional Capital Uman, în cuantum de aprox. 100 milioane euro, sunt reutilizate pentru finanțarea măsurilor de sprijin și asistență umanitară acordate cetățenilor străini sau apatrizilor aflați în situații deosebite, proveniți din zona conflictului armat din Ucraina.

Proiecte de succes

Proiecte finanțate cu fonduri aferente Politicii de coeziune se regăsesc în toate regiunile țării. Cartea „Politica de coeziune” prezintă proiecte de succes implementate cu sprijinul financiar alocat în perioada 2014-2020, care au fost premiate în cadrul Galei MIPE „România modernizată cu fonduri europene” din 24 noiembrie 2022. Este vorba de 14 proiecte care au beneficiat de finanțare din POIM, POAT, POC, POCU, POR și POCA.

Resursele financiare europene puse la dispoziția României în cadrul Politicii de coeziune susțin dezvoltarea economică, socială și teritorială, respectiv transformarea fiecărui sector și creșterea calității vieții cetățenilor.

Prezentarea video a proiectelor este disponibilă aici:

Transparentizarea informațiilor: schimbarea percepției la nivel național

Lecțiile anilor 2014 - 2020

Un sondaj realizat în 2019 de Ministerul Fondurilor Europene (denumirea de la acea dată a MIPE) a relevat faptul că „birocrăția” și „corupția” ar fi principalele impedimente în accesarea finanțărilor UE. În plus, cetățeanul considera atunci că „fondurile europene reprezintă ceva abstract”, respectiv că „nu sunt interesat de subiect pentru că fondurile europene nu au un impact direct asupra vieții mele”, iar factorii decizionali nu conștientizau această lipsă de interes.

Aprofundând cercetarea sociologică, a reieșit că peste 90% dintre respondenți nu accesaseră și nu aveau în vedere să acceseze finanțări europene.

Așadar, prima lecție învățată din exercițiul financiar 2014 - 2020 este despre prezentarea cu sprijinul mass media a cât mai multor proiecte de succes care să arate că banii europeni schimbă în bine viața tuturor românilor.

Transparentizarea informațiilor: schimbarea percepției la nivel național

Astfel, strategia de informare și transparentizare la nivelul exercițiului financiar 2021 - 2027 transformă eforturile de comunicare concentrate într-o construcție complementară și sinergică a eforturilor de comunicare ale MIPE împreună cu AM. Sunt asigurate atât armonizarea mesajelor și inițiativelor, cât și facilitarea accesului la categorii noi și relevante de public, folosind eficient resursele logistice și de conținut.

În acest sens, în Acordul de Parteneriat 2021 - 2027 comunicarea este sintetizată în trei activități:

- a) măsurarea eforturilor de comunicare anterioare, pentru a stabili activități de comunicare pentru perioada 2021 - 2027;
- b) promovarea unor exemple de bune practici către publicul larg, încurajând interacțiunea bidirecțională și generarea de conținut de către utilizatori;
- c) îmbunătățirea rețelei naționale de comunicatori și implementarea de parteneriate cu structuri terțe (universități, rețele profesionale etc.)

Reprezentanții celor 9 Programe Naționale și 8 Programe Regionale își vor armoniza activitățile de comunicare și vor întări percepția românilor că „banii europeni schimbă vieți”, iar Rețeaua Națională de Comunicatori coordonată de Direcția Generală Informare, Transparentizare și Dialog Social din MIPE, va asigura diseminarea de informații implicând autorități centrale și locale, mediul universitar și societatea civilă.

Tranziția între perioadele de programare, o oportunitate de comunicare

În urma perioadei 2014 - 2020, MIPE a comunicat coerent și susținut ideea că #BaniiEuropeniSchimbăVieți, respectiv #BaniiEuropeniSalveazăVieți, în timpul pandemiei COVID-19. De asemenea, a subliniat că „Banii europeni trebuie investiți, nu cheltuiți!”.

Însă, pregătind mecanismele de punere în valoare a proiectelor de

succes care demonstau că banii europeni au produs efecte benefice în viața fiecăruia, a devenit clară o a doua lecție importantă pentru 2021 - 2027: obligativitatea includerii în viitoarele ghiduri ale beneficiarilor a unor măsuri de documentare și promovare a proiectelor, fără angajamente financiare suplimentare.

Astfel, în anii „de tranziție” 2022 și 2023, accentul a fost pus pe prezentarea proiectelor de succes din anterioara perioadă de programare, pentru ca publicul larg și potențialii viitori beneficiari să urmărească cu încredere și interes viitoarele 490 lansări de apeluri de finanțare programate de MIPE pe parcursul anului 2023.

Așadar, în plină tranziție între închiderea perioadei 2014 - 2020 și perioada de programare care se întinde până în 2027, provocarea de comunicare a MIPE o reprezintă construcția percepției publice la nivelul cetățenilor că oriunde pui degetul pe hartă, există deja un proiect european.

Acesta este, de altfel, și conceptul sub care a avut loc la Iași, la începutul anului 2023, lansarea Programelor în prezența Comisarilor europeni Elisa Ferreira și Nicolas Schmit.

Se poate schimba o percepție?

Ținând seama de evoluția rapidă de la o percepție nefavorabilă în 2019, la așteptarea generală din 2023 că fondurile europene sunt soluția universală pentru dezvoltarea României, putem fi optimiști.

În plus, începe să funcționeze cu succes și abordarea comună a Rețelei Naționale de Comunicare, care, printre altele, va promova informații bine structurate și va transparentiza informațiile înainte de lansarea oficială a finanțărilor, pentru a anticipa presiunea publică.

Ce va urma?

Pe scurt, în colaborare cu specialiștii în comunicare din cadrul AM, MIPE își concentrează efortul de comunicare asupra acestor trei provocări: un efort susținut în producerea proactivă de conținut informativ, funcționalitatea rețelelor și grupurilor de informare și promovarea ideii că există suficiente resurse pentru finanțare.

Strategia și prioritățile perioadei de programare 2021-2027

Acordul de parteneriat a fost realizat în conformitate cu prevederile regulamentelor europene, Recomandărilor Specifice de Țară relevante, ale Codului Național de Conduită privind Parteneriatul pentru Fondurile Europene aferente Politicii de coeziune, cât și cu nevoile naționale/regionale/locale de dezvoltare identificate.

Pentru perioada de programare 2021-2027, România dispune de aprox. 46 de miliarde de euro pentru investiții care contribuie substanțial la creșterea calității vieții cetățenilor și la reducerea clivajelor economice și sociale între regiunile din Europa și între regiunile de dezvoltare ale României.

Pentru utilizarea eficientă a fondurilor europene alocate, România își propune investiții care acoperă 6 mari direcții de acțiune:

1. creșterea competitivității economice și a nivelului de digitalizare pentru sprijinirea transformării economice inovatoare și inteligente a României, precum și transformarea digitală a actului de guvernare central și local;
2. îmbunătățirea eficienței energetice, creșterea gradului de utilizare a energiei regenerabile și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului, remedierea siturilor potențial contaminate, managementul riscurilor, infrastructură verde, mobilitate urbană, dezvoltarea economiei albastre;
3. dezvoltarea rețelelor TEN-T durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente, sigure și intermodale, precum și îmbunătățirea mobilității transfrontaliere, intervenții în infrastructuri de transport care urmăresc reducerea decalajelor de dezvoltare, a blocajelor și a timpilor de călătorie, alături de creșterea competitivității regiunilor;
4. asigurarea unei educații de calitate și incluzive, adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii și a tehnologiei, combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale, asigurarea unor servicii de sănătate de calitate și accesibile tuturor;
5. abordarea integrată a problemelor teritoriale și locale, prin implicarea autorităților locale și a parteneriatelor;
6. diversificarea economică a teritoriilor celor mai afectate de procesul de tranziție spre o economie neutră din punct de vedere climatic.

Principiul parteneriatului

Asigurarea parteneriatului în procesul de programare și gestionare a fondurilor europene reprezintă o precondiție pentru elaborarea unor documente de programare solide, bazate pe prioritățile stabilite la nivel european, național și regional în vederea punerii în practică a unor politici economice, sociale și teritoriale realiste, eficiente, eficace și cu impact pozitiv în viața cetățenilor și în reducerea diferențelor de dezvoltare la nivelul UE. În conformitate cu prevederile regulamentelor europene, documentele de programare au fost elaborate într-un parteneriat larg din care fac parte autorități naționale, regionale și locale, parteneri relevanți din societatea civilă, syndicate, mediul academic, de afaceri, social etc.

Odată cu stabilirea arhitecturii documentelor de programare și a cadrului instituțional de gestionare a fondurilor europene, începând cu martie 2020, s-a trecut la constituirea cadrului partenerial la nivelul fiecărui Program și a Comitetului pentru Coordonarea și Managementul Acordului de Parteneriat (CCMAP). Selecția partenerilor implicați în elaborarea documentelor programatice s-a efectuat ținând cont de o serie de principii astfel încât să poată fi identificați acei parteneri considerați a fi relevanți pentru domeniile aferente Politicii de Coeziune, respectiv reprezentativitatea, echilibrul intereselor, implicarea activă, responsabilitatea, regularitatea participării.

Prin metodologia internă de selecție a partenerilor, au fost stabilite criterii specifice procesului de programare a fondurilor europene, precum relevanța obiectului de activitate pentru domeniile de intervenție ale fondurilor europene, recunoașterea organizației la nivel național, nivelul de specializare, experiența anterioară, performanța, capacitatea de reprezentare, capacitatea de planificare strategică, integritatea, susținerea politicilor privind principiile orizontale ale UE. În ceea ce privește constituirea CCMAP, au fost selectați acei parteneri relevanți pentru domeniile finanțate în cadrul programelor, prin luarea în considerare a unei reprezentări echilibrate a partenerilor sociali, societății civile și mediului academic.

Principala atribuție a CCMAP este de a asigura coordonarea strategică a implementării fondurilor europene aferente Politicii de coeziune 2021-2027, respectarea coerenței intervențiilor, a complementarității și sinergiilor priorităților de investiții în toate fazele programării și implementării, în scopul utilizării eficiente și efective a acestor fonduri.

Complementarități și sinergii cu alte fonduri

Acordul de Parteneriat descrie complementaritățile și sinergiile:

1

între fondurile acoperite de **Acordul de Parteneriat**

2

între programele **naționale** și cele **regionale**

3

între fondurile acoperite de **Acordul de Parteneriat** și Fondul pentru **azil, migrație și integrare**, Fondul pentru **Securitate Internă** și Instrumentul de sprijin financiar pentru **managementul frontierelor și politica de vize**

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a dezvoltat platforma online <https://oportunitati-ue.gov.ro>, ce reprezintă un instrument de prezentare de bune practici în domeniile pentru care sunt disponibile finanțări europene, de identificare de potențiali parteneri naționali sau din UE și de prezentare a sinergiilor și complementarităților surselor de finanțare.

Programele de finanțare sunt prezentate în cadrul platformei în 4 categorii:

1. Programe aferente Politicii de coeziune;
2. Programe gestionate direct de către Comisia Europeană;
3. Programe naționale, finanțate de la bugetul de stat;
4. Alte finanțări.

Platforma dispune de o secțiune „Financing info Monday” prin intermediul căreia, în colaborare cu structurile responsabile de managementul PNRR, PC, punctele naționale de contact/punctele focale (PNC/PF), agențiile naționale relevante, autoritățile de management, direcțiile generale ale Comisiei Europene și/sau agențiile executive ale acesteia, sunt organizate întâlniri tematice, astfel încât potențialii

4

între fondurile acoperite de **Acordul de Parteneriat** și **Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală**

5

cu **Planul Național de Redresare și Reziliență**

6

cu programele **INTERREG**

7

cu programele și inițiativele **gestionate direct de Comisia Europeană**

beneficiari să fie informați cu privire la oportunitățile de finanțare, iar sinergiile și complementaritatea cu toate sursele de finanțare ale Uniunii să fie asigurată.

Semnarea de declarații comune cu statele membre UE

Obiectivul încheierii unor Declarații Comune bilaterale este reprezentat de dezvoltarea unui mecanism de cooperare bilaterală interministerială și vizează transferul de expertiză și bune practici privind metodologia utilizată de statele cu o rată mare de succes, informarea potențialilor beneficiari asupra accesării și utilizării surselor financiare disponibile, precum și asupra complementarității acestora cu fondurile specifice Politicii de coeziune, dar și facilitarea proiectelor transnaționale.

Programele perioadei 2021 - 2027

Programul Educație și Ocupare (PEO) urmărește valorificarea potențialului uman, în condiții de echitate, prin creșterea relevanței sistemelor de educație și formare pentru piața muncii. PEO susține ocuparea sustenabilă a forței de muncă și dobândirea competențelor necesare pentru a face față schimbărilor tehnologice, digitale și tendințelor globale. Obiectivul major în domeniul ocupării este ca piața muncii din România să devină sustenabilă, rezilientă, pro-activă și bazată pe inovare socială.

Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (PCIDIF) propune măsuri în domeniile cercetare, dezvoltare și inovare/specializare inteligentă, antreprenoriat și digitalizare, care vor fi finanțate prin granturi sau instrumente financiare, pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național. PCIDIF sprijină implementarea Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027 și a Documentului de Politică Publică eGov/Catalogului serviciilor publice.

Programul Dezvoltare Durabilă (PDD) va contribui la îmbunătățirea calității vieții prin finanțarea nevoilor de dezvoltare din următoarele domenii: infrastructura de apă și apă uzată, managementul deșeurilor, conservarea biodiversității, calitatea aerului, remedierea siturilor contaminate, managementul riscurilor, adaptarea la schimbările climatice prin îmbunătățirea eficienței energetice, creșterea gradului de utilizare a energiei regenerabile și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie.

Programul Incluziune și Demnitate Socială (PIDS) sprijină aplicarea strategiilor naționale și locale, pentru a contribui în mod direct la reducerea fenomenului sărăciei și la susținerea grupurilor vulnerabile, în vederea depășirii situației de excludere socială, situându-se în linie cu principiile Pilonului european privind drepturile sociale. La nivel de program, prioritățile sprijină grupuri vulnerabile distincte și cuprind măsuri integrate și interconectate, astfel încât să fie asigurată o alocare financiară eficientă a intervențiilor.

Program (nivel național)	Alocare Totală mld.euro	Program (Regional)	Alocare Totală mld.euro
 Programul Incluziune și Demnitate Socială	4,15	 Programul Regional Vest	1,17
 Programul Sănătate	5,88	 Programul Regional Centru	1,38
 Programul Dezvoltare Durabilă	5,25	 Programul Regional Sud - Muntenia	1,57
 Programul Transport	9,62	 Programul Regional București - Ilfov	1,46
 Programul Tranziție Justă	2,53	 Programul Regional Sud - Est	1,48
 Programul Educație și Ocupare	4,34	 Programul Regional Nord - Vest	1,43
 Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare	2,20	 Programul Regional Nord - Est	1,75
 Programul Asistență tehnică	0,96	 Programul Regional Sud-Vest Oltenia	1,20
		Total (Național+ Regional)	46 mld. euro

Programele perioadei 2021 - 2027

Programul Sănătate (PS) vine în continuarea eforturilor bugetului de stat și a bugetelor locale în sprijinirea implementării Strategiei Naționale de Sănătate 2022-2030, prin finanțarea de investiții atât în asistența prespitalicească și spitalicească, cât și în reziliența sistemului de sănătate, în principal în: diagnostic și tratament cancer, transplant, controlul bolilor transmisibile (inclusiv infecții asociate asistenței medicale), sistemul național de transfuzii etc. PS va sprijini și intervenții care vizează dezvoltarea de soluții de cercetare și inovare în domeniul medical și dezvoltarea și utilizarea tehnologiilor digitale pentru facilitarea accesului la informație și educație.

Programul Transport (PT): viziunea programului este de a avea în funcțiune în România o rețea de infrastructură de transport de înaltă calitate, care să asigure conectivitatea între România și celelalte state membre ale Uniunii Europene, precum și între toate regiunile țării, în siguranță și în armonie cu obiectivele de neutralitate climatică și protecție a mediului.

Programul Tranziție Justă (PTJ) are ca obiectiv principal sprijinirea unei diversificări economice durabile din punct de vedere al mediului, în vederea creșterii competitivității și capacității economiilor locale afectate de tranziția accelerată la neutralitatea climatică. Programul va răspunde nevoilor de investiții definite la nivelul planurilor teritoriale pentru o tranziție justă, elaborate pentru județele Gorj, Hunedoara, Dolj, Galați, Prahova și Mureș.

Programul Asistență Tehnică (PAT) este destinat sistemului de coordonare și control al fondurilor și de gestionare a programelor naționale, care nu au o prioritate de asistență tehnică. Scopul urmărit este asigurarea sprijinului pentru implementarea eficientă și eficace a fondurilor în România și vizează și potențialii beneficiari, respectiv beneficiarii acestor fonduri, răspunzând nevoilor de la nivel național prin natura sa orizontală.

Programul Regional București-Ilfov (PR BI) va finanța intervenții care vizează crearea unei regiuni competitive prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice, o regiune digitală, prietenoasă cu mediul, cu mobilitate urbană ridicată, accesibilă, cu o infrastructură educațională modernă, atractivă și incluzivă.

Programul Regional Nord-Est (PR NE) are ca obiectiv general stimularea unei dezvoltări echilibrate bazate pe un proces de creștere economică inteligentă, durabilă și incluzivă, care să conducă la îmbunătățirea calității vieții și reducerea decalajelor de dezvoltare intra și interregionale.

Programul Regional Nord-Vest (PR NV) propune intervenții pentru dezvoltarea capacității de cercetare, inovare și digitalizare, creșterea performanței energetice a fondului existent de clădiri publice și rezidențiale, valorificarea spațiilor degradate de la nivelul orașelor, promovarea mobilității urbane sustenabile, investiții în rețeaua de drumuri județene și în infrastructura educațională, precum și acțiuni de valorificare a potențialului cultural, turistic și balnear.

Programul Regional Centru (PR Centru) urmărește ca regiunea să devină mai curată, atractivă, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare în care grija pentru mediu și utilizarea rațională și durabilă a resurselor să reprezinte o prioritate. Programul vizează și dezvoltarea durabilă a comunităților rurale prin punerea în valoare a potențialului lor turistic natural și cultural și creșterea incluziunii sociale a copiilor și tinerilor, prin dezvoltarea activelor turistice publice și a serviciilor turistice adresate acestora.

Programul Regional Sud-Est (PR SE) are ca obiectiv general creșterea competitivității economice regionale și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a infrastructurii și serviciilor, prin gestionarea eficientă a resurselor, valorificarea potențialului demografic și de inovare, precum și prin asimilarea progresului tehnologic.

Programul Regional Vest (PR Vest) vizează competitivitatea regiunii la nivel european, cu un grad ridicat de cercetare-dezvoltare, inovare și digitalizare, capabilă să atragă și să capitalizeze investiții, conectată intern și internațional, ai cărei cetățeni beneficiază de servicii publice eficiente, în localități cu o calitate a vieții ridicată.

Programul Regional Sud-Muntenia (PR SM) are ca obiectiv general stimularea creșterii economice inteligente, durabile și echilibrate, îmbunătățirea calității vieții comunităților locale prin susținerea capacității de inovare și digitalizare a administrației locale și a economiei regionale, dezvoltarea durabilă a infrastructurii și serviciilor și valorificarea potențialului cultural și turistic al regiunii.

Programul Regional Sud-Vest Oltenia (PR SV) urmărește obiectivul strategic de a îmbunătăți competitivitatea economică, coeziunea socială și accesibilitatea regiunii, în vederea creșterii calității vieții cetățenilor. PR SV se concentrează pe valorificarea avantajelor competitive ale regiunii și pe abordarea blocajelor cheie în sectoare specifice precum transportul, educația, mobilitatea, eficiența energetică, regenerarea urbană.

<https://mfe.gov.ro>   <https://fonduri-ue.ro>

contact.minister@mfe.gov.ro

+ 4 0372 838 743; +4 0372 838 857

fb.com/MinisterulInvestitiilorsiProiectelorEuropene

[@MIPE_Romania](https://twitter.com/MIPE_Romania)

mfe.gov.ro

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

POLITICA *de* COEZIUNE

Titlul proiectului: Sprijin pentru realizarea evenimentelor din Planul de Comunicare IS 2014-2020 (cod SMIS 119989)

Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020

Editorul materialului: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Data publicării: martie 2023

Conținutul prezentului material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

MINISTERUL INVESTIȚIILOR
ȘI PROIECTELOR EUROPENE